ISSN - 0772 - 540 afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift
p/a Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140 - 2000 Antwerpen

Horizon-TAAL

Jaargang 47 - nummer 273 **mei- juni 2015**

Jan Bovendeerd
(1932-2015)

www.esperanto.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

TEN GELEIDE

Geachte Lezers en Lezeressen,

Dit is een speciaal nummer, een proefnummer. Het bestuur van de Vlaamse Esperantobond (VEB) en het bestuur van de Esperanto Nederland, besloten als experiment een gemeenschappelijk nummer van hun tijdschriften uit te geven. De achterzijde van dit nummer van *Horizon-taal* is het titelblad van *Fenikso*, maar dan ondersteboven, zodat beide tijdschriften een voorpagina maar geen achterpagina hebben en elkaar ergens in het midden ontmoeten. Waarschijnlijk is de reden voor dit unieke experiment kostenbesparing. Het is overigens nog de vraag of dit experiment in de toekomst een vervolg zal kennen.

In dit nummer van *Horizon-taal* kunt u het tweede deel en slot lezen van “Wij verliezen de taalstrijd” van Dominiek Dewitte. De kennis van het Frans in Vlaanderen gaat blijkbaar achteruit ten voordele van het Engels. Het is nog maar zeer de vraag of dat een achteruitgang is. Tot voor vijftig jaar was de kennis van het Nederlands bij de Walen zeer klein: slechts enkele procenten spraken goed Nederlands, al is die kennis zeker verbetert. Die toestand is ook de schuld van de Staat. België heeft toch de unieke mogelijkheid Franstalige leraars Frans te laten geven in Vlaanderen, en Nederlandstalige leraars Nederlands in Wallonië. Maar de wet laat dat jammer genoeg nog altijd niet toe. De verschillen tussen Frans en Nederlands zijn bovendien enorm groot, zodat slechts een klein percentage Belgen erin slaagt de andere landstaal volledig onder de knie te krijgen. Esperanto zou hier een oplossing kunnen bieden.

Pieter Jan Doumen, hoofdredacteur

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.
47ste jaargang - mei -juni 2015
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd

Redactie en administratie: Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00 - Epost: horizon.taal@esperanto.be
webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl

Abonnementen: 25,00 EURO

Rekeningen: t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen:
KBC IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB
de Post IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Redactie: Pieter Jan Doumen

Tekstopmaak: Eriko D’Hondt

Medewerkers: Lode Van de Velde, Petro De Smedt, Ivo Durwael, Agnes Geelen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Emiel Van Damme, Kris Panis, Julia Litvinova, e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Pieter Jan Doumen, Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, Belgio

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap:
giften van minstens 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar van het belastbaar inkomen

In memoriam : Jan Bovendeerd

Sabaton, la 14an de marto deko da Verdstelanoj ĉeestis la memorigan ceremonion kaj disĵeton de la cindroj de Jan Bovendeerd en la krematerio de Schoonselhof en Antwerpen. Ivo Durwael voĉlegis jenan tekston.

Beste Lou, familie en vrienden van Jan,

Jan heeft mij ooit verteld dat hij zijn beroepscarrière begon in de staalindustrie in het Luikse. Daar ligt misschien de oorsprong van zijn belangstelling voor talen. Hij kende natuurlijk Nederlands en het Maaslands Limburgs. In Luik kwam hij in aanraking met Luiks, Frans en waarschijnlijk ook Italiaans, misschien Pools, Hongaars enz. Jan leerde vlot talen en werd polyglot… tot hij in 1972 het Esperanto ontdekte. Ik heb niemand gekend die er zo enthousiast aan begon. *Had ik dat maar eerder leren kennen*, zei Jan. *Dat is DE oplossing. Vrienden leren kennen over gans de wereld en maar één taal gebruiken.* En op een minimum van tijd kon hij het Esperanto vlot lezen en schrijven en moeiteloos spreken.
Ik zal nu verdergaan in het Esperanto, de taal die Jan zo nauw aan het hart lag.

Mi ne konas homon, kiu pli entuziasme ekokupiĝis pri Esperanto ekde la konatiĝo en 1972. En minimuma tempo, il ellernis kaj ekuzis ĝin. Sed li ankaŭ tuj aktivis. Rapide li fariĝis secretario de Belga Esperanto-Federacio. Li faris tion kun ambicio. Sed li ankoraŭ pli ambicie kaj plezure aktivis kial sekretario kiam fondiĝis Flandra Esperanto-Ligo en 1976. FEL estis nova asocio, kaj Jan multege laboris por doni al ĝi bonan strukturon. Sed li ankaŭ aktivis eksteren: li deziris, ke Esperanto kresku. Jan loĝis en Deurne, sed li konservis fortan kontakton kun Limburgo. En tiu ĉi provinco estis kelkaj individuaj esperantistoj, sed mankis loka movado. Jan komencis kurson en Hasselt, Beringen kaj Peer, kaj denove sub lia impulso el tio kreskis fine Limburga Esperanto-Ligo, LEL, por harmoniigi la diversajn agadojn. Li ĉiam estis membro de la Antverpena grupo, La Verda Stelo, kaj eĉ estis ĝia prezidanto de 1991 ĝis 1994. Sed ĉie li insistis pri malcentralizo, kaj li fondis propran grupon en Mortsel. Dum jaroj li kun plezuro gvidis la dimanĉajn kunvenojn.
Kiam lia bona amiko Edward Symoens fine forlasis la prezidantan postenon de FEL, Jan ankaŭ 1-2 jarojn poste tenis la sekretaran taskon. Ekde tiam li volis foje amuziĝi inter Esperantistoj. Li komencis teatri. En la Verda Stelo kaj ankaŭ en aliaj grupoj ni konservas gajegajn memorojn pri lia grupeto «Klajogajul», skeĉoj kiujn li skribis kaj ludis kun Clara, kun multe da improvizado. Li ankaŭ faris diversajn monologojn, ofte pensigajn, sed precipe ridigajn.
Emeritulo, Jan reiris al sia naskiĝregiono, Stokkem, kie li i.a. ĉiĉeronis en la muzeo «De Wissen». Apopleksion li surprize rapide venkis. Nur la voĉo restis problemo. Tamen post iom da tempo li reprenis la ĉiĉeronadon. Tamen la parolo kaj glutado konstante turmentis lin, kaj li pli kaj pli sveltiĝis kaj malfortiĝis.
Nun Jan pace ripozas. Ni konservos memoron pri la homo, kiu donis grandegan parton de sia energio kaj tempo al Esperanto, precipe al FEL, kaj ankaŭ ĝuigis al multaj neforgeseblajn momentojn.

INHOUD

WIJ VERLIEZEN DE TAALSTRIJD (slot)

Talenkennis is ook gelinkt aan mobiliteit. Volgens Rik Vanpeteghem van Deloitte is de Belgische talent force praktisch immobiel. *Vergeleken met de Nederlanders bijvoorbeeld is dat dag en nacht verschil. Het is heel moeilijk om onze jonge mensen binnen tal van Europese Deloitte-programma's in te schakelen. Programma's die drie maanden duren, tot daar aan toe, maar langer… Wij hebben het jarenlang te comfortabel gehad. We absorberen veel informatie, maar we zijn niet bereid om een tijd in het buitenland te wonen*.

Ook Paul Buysse, de voorzitter van Bekaert, heeft geen hoge pet op van de tweetaligheid van de Belgische managers. Maar hij ziet nog een ander probleem: *Wij denken dat wij Engels spreken, excuseer mij, but we are only scratching the surface. We kennen de teksten van Madonna en een paar commercials, maar voor de rest…* Doch dat terzijde.

De vraag blijft hoe het mogelijk is dat, in de ongewoon meertalige omgeving die ons land is en met de middelen die de technologie ons vandaag aanreikt, niet iedereen minstens een elementaire basiskennis heeft van de taal van de andere gemeenschap. Uit cijfers van de Waalse Gemeenschap blijkt dat slechts 7% van de Walen drietalig is ten opzichte van 40% van de Vlamingen. Maar ook langs Vlaamse kant hoeven wij geen hoge borst op te zetten, want met onze kennis van het Frans is het vaak even bedroevend gesteld als met de kennis van het Nederlands bij onze Franstalige landgenoten.

Wanneer een land wordt gefederaliseerd, primeert de eigenheid van de regio's. Waarom zou iemand nog de moeite doen om de taal van de andere gemeenschap te leren? Kwatongen beweren zelfs dat men in sommige Franstalige kringen liever ziet dat een werkloze eentalig én werkloos blijft, dan dat hij een baan krijgt aangeboden én een taalcursus Nederlands. *De noodzakelijkheid is de beste taalleraar*, zei de Italiaanse historicus Pietro Giannone daarover, maar de noodzakelijkheid is door de federalisering van ons land verworden tot een overbodige luxe, die nog slechts een figurantenrol kan opeisen in het steeds langdradiger wordende Belgische feuilleton van linguïstische zelfmoord.

De voordelen die het spreken van een vreemde taal oplevert, zijn zo vanzelfsprekend dat ze amper opgesomd moeten worden. Wie een tweede of een derde taal leert, kan met meer mensen converseren dan dat vandaag het geval is. Hij kan zakenmeetings houden waaruit minder misverstanden voortkomen en komt op reis voor minder onaangename verrassingen te staan. Wie een vreemde taal beheerst, raakt niet verward wanneer hij weet dat een *hôtel de ville* geen hotel is, een Duits meer een *See* is en een *false friend* niet noodzakelijk een valse vriend is.

Burgers, van welke afkomst ze ook mogen zijn, die niet bereid zijn een andere taal te leren, belemmeren de economische vooruitgang en beletten een progressieve maatschappij om zich van binnenuit, met een open vizier en met zelfvertrouwen, te verjongen. Ze verzanden in parochialisme en blijven verstoken van het respect en de waardering die de anderstalige medemens je betuigt wanneer je vlot zijn taal spreekt. Wie een vreemde taal beheerst, dringt door tot het hart van de anderstalige en de andersdenkende. Wie denkt dat hij de globalisering als eentalige aankan, remt zo'n proces af. Wat dan overblijft is als een zandkasteel dat een tijd tegen het tij kan worden beschermd. Tot de ultieme golf het uiteindelijk onverbiddelijk wegspoelt. Hoe een aantal voormalige Sovjetsatellieten dat al hebben begrepen, is bij ons blijkbaar nog niet genoeg doorgedrongen.

In het buitenland genoot België tot voor kort het imago van het land waar de mensen zoveel talen spreken. Hopelijk vallen we straks niet door de mand omdat wij ons in misplaatste zelfgenoegzaamheid zijn blijven koesteren.

Dominiek Dewitte
(press.be)

ALVOKO AL LA DIPLOMATOJ (2)

Terura milito ekkaptis nun preskaŭ la tutan Eŭropon. Kiam finiĝos la grandamasa reciproka buĉado, kiu tiel forte malhonoras la civilizitan mondon, kunvenos la diplomatoj kaj penos reordigi la rilatojn inter la popoloj. Al vi, al tiuj estontaj reordigantoj, mi nun min turnas.

Kiam vi kunvenos post la plej ekstermanta milito, kiun iam konis la historio, vi havos antaŭ vi eksterordinare grandan kaj gravan taskon. De vi dependos, ĉu la mondo havu de nun fortikan pacon por tre longa tempo kaj eble por ĉiam, aŭ ĉu ni havu nur kelktempan silenton, kiun baldaŭ denove interrompos diversaj eksplodoj de intergentaj bataloj aŭ eĉ novaj militoj. Pripensu do frutempe kaj tre zorge vian taskon, ĉar nun, kiam por via laboro estas oferitaj multaj centmiloj da homaj vivoj kaj milionoj da tre malfacile akiritaj homaj bonstatoj, vi havos sur vi tre grandan moralan respondecon. Zorgu do, ke via laboro ne estu sencela kaj senfrukta, kaj ke post la fino de viaj laboroj la homaro povu diri: ni ne vane elportis la grandegajn kaj terurajn oferojn.

Ĉu vi komencos simple refaradi kaj flikadi la karton de Eŭropo? Ĉu vi simple decidos, ke la terpeco A devas aparteni al la gento X kaj la terpeco B al la gento Y? Estas vero, ke tian laboron vi devos fari; sed ĝi devas esti nur negrava parto de viaj laboroj; gardu vin, ke la refarado de la karto ne fariĝu la tuta esenco de viaj laboroj, ĉar tiam viaj laboroj restus tute senvaloraj, kaj la grandegaj sangaj oferoj, kiujn la homaro elportis, restus vanaj.

Kiom ajn vi volos kontentigi la popolojn, kiom ajn justaj vi penos esti kontraŭ diversaj gentoj, vi nenion atingos per refarado de la karto, ĉar ĉiu ŝajna justeco koncerne unu genton estos samtempe maljusteco koncerne alian genton. La nuna tempo ne estas simila al la tempo antikva: sur ĉiu disputebla peco da tero laboris kaj verŝis sian sangon ne unu gento, sed ankaŭ aliaj gentoj; kaj se vi decidos, ke tiu aŭ alia terpeco devas aparteni al tiu aŭ alia gento, vi ne sole ne faros agon justan, sed vi ankaŭ ne forigos sur tiu terpeco la kaŭzon de estonta batalado. La "liberigo", kiun vi donos al tiu aŭ alia terpeco, estos nur sofismo, ĉar ĝi signifos nur, ke al tiu aŭ alia gento vi donos la rajton, esti sur tiu terpeco mastroj super homoj de aliaj gentoj, kiuj ankaŭ tie naskiĝis, laboris kaj suferis kaj havas koncerne sian patrujon la samajn naturajn rajtojn, kiujn ĉiu infano havas koncerne sian patrinon. Estas vero, ke tiu gento, kiun vi privilegios, entuziasme krios: "Vivu la diplomatoj!" kaj se tiu gento sur la koncerna terpeco prezentos la plimulton, ĝi per teroro silentigos la aliajn, kaj ĉiuj gazetoj en la mondo diros, ke "la tuta loĝantaro de la terpeco A sentas sin tre feliĉa" … Sed tio estos mensogo, simpla mensogo, kiun la mondo ne komprenos nur pro tio, ke la ĝemado de la terore silentigitaj prematoj, de homoj, kiuj en sia patrujo fariĝis "fremduloj", ne venos al ĝiaj oreloj.

Transdonante ian terpecon al la homoj de tiu aŭ alia gento, vi ĉiam faros maljustaĵon kontraŭ aliaj homoj, kiuj havas la samajn naturajn rajtojn koncerne tiun terpecon. La sola efektive justa decido, kiun vi povas fari, estas: laŭte proklami kiel oficialan, firme interkonsentitan kaj plene garantiitan decidon de ĉiuj eŭropaj regnoj, la sekvantan elemente naturan, sed ĝis nun bedaŭrinde ne observatan principon:

Ĉiu lando morale kaj materiale plene egalrajte apartenas al ĉiuj siaj filoj.

Tio estas, ke en sia privata vivo ĉiu civitano en ĉiu regno havas plenan rajton paroli tiun lingvon aŭ dialekton, kiun li volas, kaj konfesi tiun religion, kiun li volas; ke, se en la institucioj publikaj estas uzata unu sola regna aŭ loka lingvo, tio estas nur poroportuneca cedo de la malplimulto al la plimulto, sed ne humiliga tributo de gentoj mastrataj al gento mastranta. Ĉar la gentaj nomoj, kiujn portos ankoraŭ multaj regnoj kaj provincoj, estas la ĉefa kaŭzo, pro kiu la loĝantoj de unu supozata deveno rigardas sin kiel mastrojn super la loĝantoj de alia supozata deveno, tial ĉiu regno kaj ĉiu provinco devas porti ne la nomon de ia gento, sed nur nomon neŭtrale-geografian.

Plej bone estus, se anstataŭ diversaj grandaj kaj malgrandaj eŭropaj regnoj ni havus iam proporcie kaj geografie aranĝitajn "Unuiigitajn Ŝtatojn de Eŭropo". Sed se nun estas ankoraŭ tro frue, por paroli pri tio, oni devas almenaŭ per oficiala kaj interkonsentita akcepto de la supre dirita principo forigi tiun grandegan malbonon, tiun senfinan fonton de konstantaj bataloj, kiun prezentas la identigado de lando kun gento.

Kiam la supre dirita principo estos oficiale fiksita per garantiita decido de ĉiuj eŭropaj regnoj, tiam ma-

laperos la ĉefa kaŭzo de militoj kaj de konstanta reciproka timado kaj senfina armiĝado, ĉar tiam oni jam neniam kaj nenie povos diri, ke “la patrujo estas en danĝero”. Oni scias ja tre bone, ke la vortoj “patrujo en danĝero” ne signifas, ke iu volas deŝiri parton de nia patrujo kaj ĵeti ĝin en la maron, aŭ ke iu volas rabi por si la havon de ĝiaj loĝantoj, sed plej ordinare tiuj vortoj signifas simple: “Minacas danĝero, ke sur ia terpeco, kie ĝis nun mia gento estis mastro kaj aliaj homoj estis nur pli aŭ malpli tolerataj, morgaŭ eble alia gento fariĝos mastro kaj mia gento estos nur tolerata”.

Kiam en la tuta Eŭropo regos politika justeco absoluta, t. e. natura, ĉie kaj por ĉiuj egala, kiam en ĉiu lando ĉiuj loĝantoj estos morale kaj materiale plene egalrajtaj, kiam la landoj ne portos plu gentajn nomojn, kiam la regna lingvo ne havos plu karakteron gente-ŝovinisman kaj humiligan kaj ne ekzistos plu gentoj-mastroj kaj gentoj-servantoj – tiam ne ekzistos plu kaŭzo por intergentaj militoj; tiam ĉiu homo povos sidi tute trankvile en sia natura, sole vera kaj sincere amata patrujo, li ne bezonos plu timi, ke iu povas “forpreni” ĝin de li, kaj li ne bezonos revi pri forpreno de la patrujo de aliaj homoj.

Mi scias tre bone, ke la malamo inter la gentoj ne malaperos subite, en unu tago, kian ajn aranĝon la diplomatoj farus. Sed por tio poste laboros jam personoj privataj, per predikado, edukado, alkutimigado ktp.; de vi, diplomatoj, ni atendas nur, ke vi donu al ni la eblon tion fari. Reciproka malamo inter la diversaj gentoj de la homaro ne estas io natura, kiel ne estus natura ia reciproka malamo inter la diversaj familioj de unu gento: la malamon kaŭzas nur – krom la facile forigebla reciproka nekomprenado kaj nekonado – la ekzistado de gentoj premantaj kaj gentoj premataj, la blinda egoismo, fiereco kaj kalumniemeco de la unuaj, la natura reagemeco de la lastaj. Estas facile interfratigi homojn liberajn kaj egalrajtajn, sed estas nefareble interfratigi homojn, el kiuj unuj rigardas sin kiel rajtajn mastrojn super la aliaj.

Se vi eĉ farus nenion alian, se vi nur forigus la gentajn nomojn de la landoj (afero tre facile farebla), vi jam farus per tio agon eksterordinare gravan, vi kreus novan eron en la historio de Eŭropo. Ĉar en lando kun neŭtrala nomo la tuta natura plena egalrajteco de ĉiuj ĝiaj loĝantoj pli aŭ malpli frue nepre estos atingita, sed en lando kun nomo genta la egalrajteco neniam estos plena kaj daŭra, ĉar la malfeliĉa nomo ne sole kvazaŭ pravigos la plej malnoblajn intergentajn maljustaĵojn en la diversgentaj landoj de la orienta Eŭropo, sed eĉ en landoj pli civilizitaj ĝi ĉiam konfuzos la kapojn eĉ de la plej honestaj civitanoj, subtenante en ili ĉiam la opinion kaj senton, ke la lando apartenas nur al tiu gento, kies nomon ĝi portas, kaj ĉiuj aliaj gentoj estas en ĝi nur fremduloj. Eĉ ĉe la plej bona volo la civitanoj de tiu lando ne povas alkutimiĝi al la ideo, ke ili ĉiuj prezentas unu nacion, ĉar por tia nacio simple ne ekzistas vorto, kaj, demandite pri tio, al kiu popolo li apartenas, la loĝanto de tia lando pro manko de tiu vorto estas devigata nomi ian genton; kaj ĉi tiu devigata konstanta alkalkulado sin al ia speciala gento anstataŭ al la komuna nacio de la lando forte subtenas la gentan ŝovinismon kaj malpacon inter la samlandanoj.

Resumante ĉion, kion mi diris, mi ripetas:

Kiam post la fino de la milito kunvenos la diplomatoj, ili povos fari ŝanĝojn en la karto de Eŭropo; sed tio ne devas esti ilia ĉefa laboro. Ilia ĉefa laboro devas esti: starigi en la nomo kaj sub la garantio de siaj registaroj pli-malpli la sekvantajn leĝojn:

1. Ĉiu regno apartenas morale kaj materiale al ĉiuj siaj naturaj kaj naturigitaj loĝantoj, kian ajn lingvon, religion aŭ supozatan devenon ili havas; neniu gento en la regno devas havi pli grandajn aŭ pli malgrandajn rajtojn aŭ devojn ol la aliaj gentoj.
2. Ĉiu regnano havas plenan rajton uzi tiun lingvon aŭ dialekton, kiun li volas, kaj konfesi tiun religion, kiun li volas. Nur en la institucioj publikaj, kiuj ne estas destinitaj speciale por unu gento, devas esti uzata tiu lingvo, kiu per komuna interkonsento de la regnanoj estas akceptita kiel lingvo regna. En tiuj publikaj institucioj, kiuj havas karakteron speciale lokan, anstataŭ la regna lingvo povas esti uzata alia lingvo, se ne malpli ol 9/10 de la urbanoj donis por ĝi sian konsenton. Sed la lingvo regna aŭ urba devas esti rigardata ne kiel humiliga tributo, kiun ŝuldas gentoj mastrataj al gento mastranta, sed nur kiel propravola poroportuneca cedo de la malplimulto al la plimulto.
3. Pro ĉiuj maljustaĵoj, farataj en ia regno, la registaro de tiu regno estas responda antaŭ Konstanta Tut-Eŭropa Tribunalo, starigita per interkonsento de ĉiuj eŭropaj regnoj.
4. Ĉiu regno kaj ĉiu provinco devas porti ne la nomon de ia gento, sed nur nomon neŭtrale-geografian, akceptitan per komuna interkonsento de ĉiuj regnoj.

Sinjoroj diplomatoj! Post la terura eksterma milito, kiu starigis la homaron pli malalten ol la plej sovaĝaj bestoj, Eŭropo atendas de vi pacon. Ĝi atendas ne kelktempan interpaciĝon, sed pacon konstantan, kiu sola konvenas al civilizita homa raso. Sed memoru, memoru, memoru, ke la sola rimedo, por atingi tian pacon, estas: forigi unu fojon por ĉiam la ĉefan kaŭzon de la militoj, la barbaran restaĵon el la plej antikva antaŭcivilizacia tempo, la regadon de unuj gentoj super aliaj gentoj.

L. L. Zamenhof

GIJ ZULT GEEN DT-FOUTEN MAKEN

Enkele bedenkingen bij de kwelling van spelling, naar aanleiding van Het Groot Dictee van de Nederlandse Taal

In 2003 won ik, in het pluche van de Eerste Kamer in Den Haag, als Vlaamse prominente het Groot Dictee der Nederlandse Taal. Volgens Wikipedia maakte ik in deze spellingswedstrijd, die zowel spannend als plezierig was, achttien fouten. Dat is goed mogelijk. Ik weet het niet meer. Ik weet wél nog dat een van m'n fouten een grove schending van de dt-regels betrof. Toen ik na afloop van het Dictee een microfoon onder de neus geduwd kreeg, gaf ik dan ook lachend uitdrukking aan het onbegrijpelijke: hoe was het mogelijk dat ik, schrijver van beroep, in een – weliswaar gewiekst opgestelde – dt-valkuil was getrapt.

Ik bleek niet de enige bij wie deze dt-fout zwaar op de maag bleef liggen. Eenmaal thuis werd me snel duidelijk dat ik in Vlaanderen een gevoelige snaar had geraakt. 'Dat je een dt-fout maakt, tot daaraan toe. Maar dat je dat dan ook nog eens bekent voor de Vlaamse en de Nederlandse camera? Zulke flaters verzwijg je!'

Deze dubbelhartige reacties, waarvan ik zelf ook blijk gaf, hadden ergens een bodem. In Vlaanderen was – en is grotendeels – het taalonderwijs nog steeds tamelijk eenzijdig op dt-fouten en op 't kofschip georiënteerd. Op het gehoorzamen aan regeltjes dus. Men gaat er al te zeer vanuit dat je kunt schrijven als je 'je wordt' , 'word je' 'wordt je leraar' spelt. En als je de logische regel van 't kofschip foutloos weet toe te passen. Wie zich echter aan deze regels bezondigt, mag op de rode balpen en een onvoldoende rekenen. Veel meer dan bij andere – grammaticale, lexicale, … – fouten tegen het Nederlands, of bij botsingen tegen de logica van het denken.

Een slordige spelling belemmert de leesbaarheid van een tekst, zelfs als die inhoudelijk en structureel sterk is, dat lijdt geen twijfel. Foutloos schrijven hoort een streefdoel te zijn. Maar, en hierin schuilt toch nog altijd een misvatting die in Vlaanderen volgens mij hardnekkiger standhoudt dan in Nederland: wie juist spelt, is daarom nog niet taalgevoelig of – bewust. En wie geen dt-fouten maakt, is daarom nog niet in staat om zich op een doeltreffende en/of creatieve manier talig uit te drukken. Terwijl jezelf uitdrukken, helder weten te communiceren, misschien nog nooit zo belangrijk of uitdagend was als vandaag. Is het bovendien niet zo dat we uiteindelijk, als het erop aankomt, vrijwel allemaal terugvallen op het woord? Hebben we het juiste woord niet nodig op intieme momenten? En in maatschappelijke debatten?

Het Groot Dictee is een prachtig, bilateraal feest, een stijlvolle ode aan het Nederlands, een taalklassieker waarnaar, door jong en oud, uitgekeken wordt. Dus laat dit vooral geen kritiek op deze prachtige traditie zijn. Wel is dit een pleidooi voor de onuitputtelijke rijkdom die het Nederlands in de aanbieding heeft. Taalbewustzijn en –verzorging herleiden tot spelling leidt immers tot algehele taalarmoede, en verstikt het diepe plezier dat elk spel met de taal met zich meebrengt. Ik geloof ook dat de eenzijdig strenge focus op spelling, en dan met name op dt-fouten, het zelfvertrouwen van de taalgebruiker kan fnuiken, en bijgevolg ook het vertrouwen in de democratie een deuk geeft. Echte taalvaardigheid komt een heldere communicatie ten goede. En die is essentieel voor een goede democratie. Wat heb je aan argumenten als je ze niet overtuigend uitgedrukt krijgt? Wat heb je aan frustraties als je ze niet op adequate wijze kunt formuleren? Hoe verdedig je je tegen populistische beweringen als je het zonder ware taalvaardigheid moet doen?

De Engelse taal wint terrein in het pedagogische en professionele domein. Maar dat is een andere discussie. En ook binnen die meertaligheid blijft de kennis van het Nederlands natuurlijk van wezenlijk belang. Er is geen universiteit in Vlaanderen, en ook niet in Nederland trouwens, waar men niet jaar na jaar bezorgd is over de afnemende taalvaardigheid (van het Nederlands) van de nieuwe lichting eerstejaarsstudenten. Meestal kunnen ze wel zonder dt-fouten schrijven. Maar de hoofdmoot blijkt niet in staat om zijn gedachten helder te formuleren, en krijgt het Nederlands, inhoudelijk en structureel, niet hoogwaardig gekneed. Je kunt pas goed nadenken als je ook goed in je taal zit.

Deze vrijheid krijg je niet cadeau. Je verwerft haar alleen maar als je, levenslang, een constante, kritische houding ten opzichte van het dagelijks taalgebruik aanneemt en als je permanent bereid bent om bij te leren en te oefenen, met vallen en opstaan.

Het is belangrijk dat het onderwijs – en de maatschappij in het algemeen – de taalgebruiker in deze vrijheidsstrijd steunt. Daarom dus, op de vooravond van de spellingwedstrijd, deze uitsmijter. Waarom niet, naast het Groot Dictee der Nederlandse Taal, nog een groter bilateraal taalfestijn organiseren? Een quiz waarin de complexiteit van ons lexicon en onze grammatica gevierd wordt? Een spannende en onderhoudende speechwedstrijd? Een oefening in het ontdekken van elkaars taalvarianten, en dus van elkaar? En dat op de Vlaamse en Nederlandse radio of televisie. En van hoog maar plezierig en constructief niveau?

'Dit lied is duizend eeuwen oud', zong Robert Long die ooit Tien voor Taal met gepaste stijl presenteerde. Dat geldt niet zozeer voor onze spelling, maar wel voor onze taal, met al haar schatkamers. Als we samen in die schatkamers duiken, zullen we er samen beter, sterker, van worden.

SAVU NIAN DOMON

(aŭ helpu nin aĉeti alian)

Depost 1981 **Flandra Esperanto-Ligo** (FEL) kaj la loka klubo **La Verda Stelo** (LVS) disponas pri prestiĝa domo en la centro de Antverpeno. Ili luprenas tiun de Institucio Hodler (IH). Nun la estraro de IH decidas vendi tiun domon fine de 2016.

FEL kaj LVS preferas resti en Antverpeno por povi daŭrigi siajn aktivecojn (Monato, libroservo, eldonado, ...), por savi la arkivojn, la riĉan esplorbibliotekon kaj la literaturan kolekton "Rejna De Jong".

FEL kaj LVS havas ŝparkonton sed tio ne sufiĉas por kompensi la nunan valoron. Se ni ne akiros la bezonotan monsumon, ni aĉetos alian ejon.

Tial FEL kaj LVS serĉas solidarecon en la internacia movado.

Kiu povas subteni ? Iu ajn donaco bonvenas !

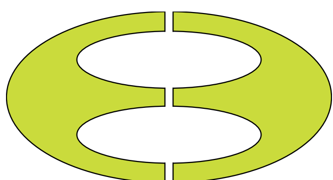
* *En Belgio* : Por donacoj ekde 40 eŭroj oni ricevas ateston por la impostoj. Nepre indiku "gift" kiel celo.

Kiu povus eventuale pruntedoni monon por limigita tempo ?

Evidente la estraro de FEL restas je via dispono por respondi ĉi rilatajn demandojn aŭ sugestojn : **savuniandomon@fel.esperanto.be**

Estraroj de FEL & LVS

Flandra Esperanto-Ligo
Frankrijklei 140
BE-2000 Antwerpen
Tel.: +32 32343400
Kontoj :
Ĉe UEA : fela-x
Aŭ banko : IBAN BE31 4025 5105 3155
BIC KREDBEBB

ALGEMENE VERGADERING VAN DE VLAAMSE ESPERANTOBOND

Op 7 maart 2015 van 14.00 tot 18.40 uur had in De Boeie te Oostende de algemene ledenvergadering van de Vlaamse Esperantobond plaats, waarvan hier een samenvatting van de belangrijkste punten volgt.

Er waren 19 aanwezigen. Omdat Jo Haazen op 6 maart zijn ontslag als voorzitter van de Vlaamse Esperantobond had gegeven en ook niet aanwezig was, werd de vergadering voorgezeten door secretaris Marc Cuffez, bijgestaan door penningmeester Bart Demeyere. Door het ontslag van Jo Haazen is er wel nog een effectieve plaats open voor de Antwerpse afdeling 'La Verda Stelo'. Deze is nog niet ingevuld. Het verslag van de laatste Algemene Vergadering van 23 september 2014 en het administratief verslag van 2014, beide voorgelezen door de secretaris, werden unaniem goedgekeurd.

De volgende projecten zullen in 2015 gerealiseerd worden:
• Het honderdste wereldcongres in Lille helpen voorbereiden.
• West-Vlaanderen helpen promoten in het kader van de herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog.
• Organisatie van een toeristisch nacongres met bezoeken aan Ieper, Gent, Antwerpen en Brussel van 1 tot 6 augustus in samenwerking met Piet Glorieux.
• Voorbereiding van de 48ste conferentie van de Esperantoleraars, die in Oostende plaats zal hebben van 17 tot 25 juli in de jeugdherberg De ploate. Het thema is "Lange vrede na Grote Oorlogen". De conferentie wordt geopend op 18 juli om 10 uur in het stadhuis van Oostende, gevolgd door een receptie aangeboden door het stadsbestuur. In de namiddag zijn er muzikale optredens door een balletgroep en de Oostendse stadsharmonie. Van zondag tot dinsdag zijn er verschillende werkgroepen, vergaderingen, voordrachten en excursies naar o.a. Brugge, het domein Raversijde, musea, een stadswandeling, muzikale avonden en filmavonden.

Het financieel verslag 2014 werd opgesteld door Gerd Jacques, Roland Rotsaert en Bart Demeyere. Er is een tekort van 16.372,53 euro. Het grote verschil met vorige jaren is minder personeelskosten, minder giften (18.000 >10.000), minder boekenverkoop.
Het nieuwe tekort betekent ook dat het kapitaal dat we hebben voor de eventuele aankoop van het huis, daalt met 16.372,53 euro, dus naar ongeveer 300.000 euro, en dat wij in 2015 zeker beneden dit bedrag zullen zitten. Voor 2015 moeten wij vooral rekening houden met het feit dat we vanaf 1 juli 2015 maar één personeelslid meer tewerkstellen. Ook de drukker gaat op pensioen op 1 juli.
Het financieel verslag wordt unaniem goedgekeurd.

Door VEB en LVS (La Verda Stelo) is een brief opgesteld om geld in te zamelen om het huidige huis in de Frankrijklei of een ander huis te kunnen kopen.

Door het wegvallen van enkele personeelsleden kunnen niet alle taken worden uitgevoerd door één personeelslid, en daarom wordt een oproep gedaan naar vrijwilligers om deze taken uit te voeren (namen naast de taak):
• controle van de stock: Katja Lödör;
• giften (papieren en computer naar RSZ): Bart Demeyere, na dit jaar door nieuwe penningmeester;
• lay-out van de tijdschriften: Erik D'hondt;
• iemand die zich bezighoudt met het huis: La Verda Stelo;
• het versturen van elektronische boeken: Eddy Van den Bosch;
• iemand die Vertikale kan maken: Erik D'Hondt, maar teksten moeten bezorgd worden (via Marc);
• iemand die zich bezighoudt met vrijwilligers en verzekeringen: La Verda Stelo;
• iemand die de webstek onderhoudt: Kevin De Laet;
• iemand die zich bezighoudt met de verzekeringen van het huis: La Verda Stelo;
• iemand die computers kan herstellen: wordt nog gezocht;
• iemand die het werk van Jean Pierre en Guido kan overnemen: er wordt hun gevraagd om een lijst op te stellen van hun taken zodat men weet wie wat doet;
• iemand die kijkt wat er worden bewaard moet en wat weggegooid: Eddy Van den Bosch en Helena van der Steen.

Van het huidige bestuur is er één persoon die ontslag neemt, nl. Jo Haazen, voorzitter. De andere bestuursleden – Marc Cuffez, Bart Demeyere, André Staes en Eddy Van den Bosch – blijven aan.

Er zijn drie kandidaten om een bestuursfunctie op zich te nemen: Nicky Janssen, Henri Schutters en Griet Symoens. De drie nieuwe kandidaten worden unaniem aanvaard als bestuursleden. Ook Agnes Geelen en Ivo Vercammen worden aanvaard als gecoöpteerde leden.
Marc vraagt aan Bart Demeyere of hij het ziet zitten om voorzitter te worden. Hij zegt ja als de algemene vergadering hem wil aanvaarden, wat ook unaniem gebeurt. Daarna volgt handgeklap voor het nieuwe bestuur, dat nu bestaat uit de volgende personen en functies:

- Voorzitter: Bart Demeyere
- Ondervoorzitter: André Staes
- Secretaris: Marc Cuffez
- Penningmeester: Griet Symoens (aanvaard op 9 maart)
- Bestuursleden:
  Eddy Van den Bosch (logistiek),
  Nicky Janssen (contactpersoon tussen VEB en LVS + huis)
  Henri Schutters

Het e-postadres van het bestuur is estraro@fel-esperanto.be.

Op de bestuursvergadering van 31 januari 2014 werd een bijkomend project voorgesteld en aanvaard: de uitgave van de vertaling in het Esperanto van het boek *In Flanders Fields* - verantwoordelijke Lode Vande Velde. Dit kon in 2014 niet uitgevoerd worden en wordt opgenomen voor 2015.

De VEB heeft in 2014 subsidies ontvangen: 1250 euro van het Vlaamse Ministerie voor Cultuur, afdeling Sociaal-Cultureel Werk, dus van de Vlaamse Gemeenschap en niet van het Vlaamse Gewest, zoals op Horizon.taal staat. Marc neemt contact op met Pieter Jan Doumen en Erik D'hondt om dit aan te passen. Dankzij deze subsidie kunnen wij verder giften aanvaarden tot 2018 op voorwaarde dat wij ze verder jaarlijks ontvangen. Het aantal giften aan de VEB is fors gedaald. Giften kunnen nog altijd gegeven worden, en er is een belastingaftrek van 45%.

De Wereld Esperantobond verlaagt de rente vanaf 1 april van 0,8% tot 0,6%. De VEB volgt en verlaagt de rente vanaf 1 mei 2015.
FEL opent een nieuwe rekening bij *Deutsche Bank*. Binnenkort zal de nieuwe voorzitter een deel van het geld van Argenta naar Deutsche Bank overschrijven.

De volgende Algemene Vergadering van de VEB zal plaatshebben op zaterdag 5 september om 14 uur in Antwerpen.

Marc Cuffez

INTERPRETISTO EN VIA KOMPUTILO

Finfine la plene aŭtomata komputilo-interpretisto estas fakto. Nun angleparolanto kaj hispaneparolanto povas interparoli en siaj propraj lingvoj per Skajpo. La komputilo zorgas pri la tuja traduko en ambaŭ lingvojn.
En la sciencfikcia serio Star Trek la komputilo de la spacŝipo Enterprise estas ekipita per Universala Interpretilo, kiu tuj ŝanĝas la eldiraĵojn de la eksterteranoj en perfektan anglan lingvon. Provizore la skajpa interpretilo estas nur eksperimenta projekto; ĝis nun eblas nur unu lingva kombino: hispana-angla kaj inverse. Sed nuntempe jam ses lingvoj kun ĉiuj iliaj kombinaĵoj estas testataj: la franca, la angla, la germana, la itala, la hispana kaj la (simpligita) ĉina.
«Imagu ke vi troviĝas kun diversaj homoj el diversaj landoj en konferenca halo, kaj ĉiuj aŭdas en sia propra lingvo, kio estas dirata», rakontas Dirk Gullentops de Microsoft Belgio. «Fakte tri ekzistantaj teĥnologioj estas konektitaj», diras komputilspecialisto Vincent Vandeghinste de la Katolika Universitato de Loveno, kiu tre bone konas la uzatan teĥnologion. «Kion oni diras, estas transmetata per lingvorekono en skribitan tekston, kiu estas tradukata per Bing Translator, enlinia traduksistemo, kiu jam longe ekzistas. Tiam la tradukita teksto estas legata de komputilsistemo. Oni povas elekti inter vira kaj virina voĉo, sed la sonoj ne estas adaptataj al la tembro de via propra voĉo.» Kaj tio funkcias, eĉ pli bone al ni atendis. «Do you like Belgium?», ni demandas al Sandra, la hispana staĝantino de Microsoft Belgio. «Te gusta Bélgica?» tuj sonas el la aparato. Ŝia respondo: «Sí, todavía no lo conozco mucho,» estas tuj tradukita per: «Yes, I still don't know him much.» (La traduko estas laŭlitere. Ĉar *lo* signifas lin aŭ ĝin; la korekta respondo devus esti: I don't know it very well.) Skype Translator partoprenas en la konversacio. Ni parolas malrapide, kaj tiam atendas post ĉiu frazo, ĝis la komputilo tradukis ĝin. Sed kiel ĉe Google Translate kaj la ekvivalento ĉe Microsoft, Bing Translator, la traduko estas sufiĉe bona por esti uzebla. Ni povas imagi, ke per Skype Translator ni povas telefoni al hotelo en Madrido por demandi, ĉu, ekzemple, estas monĉelo en

nia ĉambro.
La atendoj pri la aŭtomata tradukteĥnologio estas grandaj. Jam en la 1970-aj jaroj la komputil-sistemo Systran liveris uzeblajn tradukojn por malgranda nombro da lingvoj. Kaj la sistemo estas ĉiam plu plibonigata per pli da lingvoscio. Sed por ĉiu nova lingvo kiun oni volas aldoni, oni devas rekomenci la tutan proceduron. Tiam aperis alia nova alirmetodo: la statistika traduko. Komputila programo komparas multajn tradukitajn tekstojn en iu lingvo kaj serĉas vortojn, vortgrupojn kaj frazojn, kiujn ĝi rekonas. Google ne inventis tiun procedon, sed estas tre sperta en ĝi. «Estas vere, ke Google havas la plej potencajn komputilojn kaj la plej grandan kvanton da datumoj», diras Vincent Vandeghinste. «La avantaĝo de la statistika teĥniko estas, ke oni povas uzi tiun aliron por ĉiu kombinaĵo de lingvoj, se nur ekzistas tradukitaj tekstoj en ili.» Sed la aliro havas ankaŭ malavantaĝojn. Tiel ĝi ne funkcias same bone por ĉiuj lingvoj. En la angla subjekto, verbo kaj rekta objekto de frazo ĉiam staras en la sama sinsekvo, tiel en ĉefpropozicio kiel en subpropozicio. En la nederlanda la vortsinsekvo ŝanĝiĝas en la subpropozicio. Tio konfuzas la statistikan aliron.

Oni devas ankaŭ disponi pri sufiĉe da tradukitaj tekstoj. Por la tradukoj de la finna al la nederlanda ne ekzistas tiom da materialo. Tiu problemo povas esti solvita, se oni tradukas tekston unue en la anglan kaj poste en la cellingvon, sed tiam la teksto plejofte fariĝas vere malbona.

Bing Translator de Microsoft funkcias alimaniere: ĝi kombinas la statistikan aliron de Google kun iom da scio de la lingvaj reguloj. «Tio ŝajnas logika paŝo antaŭen,», diras Vandeghinste. «En tiu hibrida maniero oni laboras nuntempe en la universitato de Loveno. Aldoni la nederlandan al la skajptradukilo devas sukcesi relative facile. Sed ĉe Microsoft oni ankoraŭ ne volas paroli pri tio.»

Dominique Deckmyn (*De Standaard)*

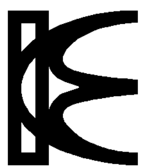
POLITIEK SCHEPT NIEUWE TALEN

In het uiteengevallen Joegoslavië spraken 21 miljoen mensen Servo-Kroatisch of Kroato-Servisch. De huidige plaatselijke politiek wil daar niet meer van weten en creeert nieuwe talen.
«Niets scheidt ons zozeer als onze gemeenschappelijk taal», zegden de Oostenrijkers eeuwenlang over hun verhouding met de grote Duitse buur. Gemeenschappelijk en toch zo verschillend, is het motto bij het emotionele debat tusssen Ösis en Piefkes. Een dergelijke discussie heeft nu plaats op het Balkanschiereiland. Terwijl in het vroegere Joegoslavië iedereen Servo-Kroatisch verstond, is deze taal uiteengevallen in Servisch, Kroatisch, Montenegrijns en Bosnisch.
Sinds anderhalve maand kamperen dozijnen gezinnen met hun kinderen voor een regeringsgebouw in Sarajevo, de hoofdstad van Bosnië-Herzegovina. Zij eisen dat hun kinderen op school onderricht krijgen in de Bosnische taal. Tot nu toe was Servisch de onderwijstaal in hun school in de plaats Konjevic Polje, gelegen in het oosten van het land, omdat die gemeente in het Servische deel van het land ligt. In de Zuid-Servische stad Novi Pazar eisen de daar wonende ouders en leerlingen om dezelfde reden onderricht in het Servisch.

In Kroatië hebben nationalisten in de laatste weken 650.000 handtekeningen verzameld om een volksstemming af te dwingen. Daarmee moet het de Servische minderheid in het land verboden worden zich in hun taal verstaanbaar te maken bij de overheid. Tezelfdertijd ontstaan er in het Kroatisch veel nieuwe kunstmatige woorden om hun taal steeds meer te onderscheiden van het gehate Servisch. Een doorn in het oog van de Kroatische radicalen is vooral het cyrillische schrift van de Serven. Ten tijde van de Joegoslavische republiek spraken beide volksgroepen twee dialecten van dezelfde taal, in weerwil van het feit dat zij een verschillend schrift gebruikten – het Latijnse en het cyrillische.

In Montenegro, dat zijn aanvraag indiende om opgenomen te worden in de EU, is de situatie nog ingewikkelder. Hier wil de politiek, sinds de onafhankelijkheid van het land van Servië (2006), dat een eigen Montenegrijnse taal wordt gesproken en men heeft dat ook vastgelegd in de grondwet. Omdat de helft van de bevolking zich Servisch voelt, moet men een taalstrijd verwachten. Zelfs de taalkundigen in binnen- en buitenland zijn het erover oneens of het Montenegrijns een eigen soort Servisch is dan wel een zelfstandige taal.

Door het uiteenvallen van Joegoslavië zijn er ministaten ontstaan, die vaak voor hun nationale identiteit vechten. Bosnië-Herzegovina en Kroatië hebben ieder zowat vier miljoen inwoners, Macedonië telt er twee miljoen en Montenegro slechts 620.000. Men wil zich daar zo veel mogelijk van de buren afzetten. Een middel dat overal daartoe wordt gebruikt, is de eigen nationale taal. Nog verstaan zij elkaar in de regio, maar soms moet men in de kranten enkele begrippen en zinswendingen vertalen en passages in films ondertitelen.

clubprogramma's

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

ANTWERPEN –
La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20 u.00. Iedereen is welkom. Elke vrijdagavond is er een bijeenkomst. Het programma zal tijdig verschijnen op volgende webstek: http://esperanto-antwerpen.weebly.com/.
vrijdag 15 mei: Joseph Van der Vleugel pri **Genetiko de la origina peko**.
vrijdag 28 juni: **feria festo**.

BRUGGE- Paco kaj Justeco
Hou onze webstek www.esperanto-brugge.weebly.com in het oog voor de komende activiteiten, of vraag meer informatie via: heidi.goes@gmail.com.

Brussel – Esperantista Brusela Grupo
www.esperantobruselo.org
Vergaderplaats: gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliardstraat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij het metrostation Maalbeek. Elke woensdag van 18 u.30 u tot 20 u.00 Aangezien dit gebouw tot de Europese Instelling behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieven zich op voorhand aan te melden.
Contact: Françoise Pellegrin,
e-mail: fransuaz@esperantobruselo.org - tel.: 02 358 27 28

Dilbeek
Konversacia rondo, plej ofte la unuan sabaton de la monato, Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijkstraat z/n, 1700 Dilbeek, de 14 u.00 ĝis 16 u.00 en salono club 1.
Pro organizaj kialoj bonvolu anonci vin ĉe Lydia Buyst.
Por pliaj informoj: Lydia Buyst 054 33 01 51; www.westrand.be

Gent – La Progreso
http://www.esperanto./gent
Iedere 4-de vrijdag van de maand is er een clubvergadering in ons lokaal " La Progreso , Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge.
zaterdag 23 mei: **jaarlijkse zoektocht** vanuit het Vredeshuis, la ĉiujara serĉpromeno ek de la Vredeshuis, jam rezervu tiun daton.
vrijdag 26 juni: Valère Doumont prezentas la **aktivecojn kaj celojn de *La Verdaj Skoltoj.***
Inlichtingen bij Katja Lödör, tel 19-230 16 77 of 09- 221 10 02

Kalmthout- La Erikejo
http://users.telenet.be/La.Erikejo/index.htm
La kunvenoj de La Erikejo okazos kiel kutime en la parochiecentrum de Heide, inter la 20-22aj horoj.
donderdag 21 mei : jaarlijkse groene wandeling in het **Park van Kapellen** en het Blauwhof, op gemakkelijk begaanbaar terrein (parkeren in de Dorpsstraat te Kapellen tegenover nr 100) om 19 u. Ingang van het park is 600 m verwijderd van het station van Kapellen. Nadien verpozen we met een drankje in het parkcafé de *Chalet*.
Nia jara verda promeno tiu ĉi jaro okazos tra la Parko de Kapellen kaj la bieno Blauwhof (parku vian aŭton en la Dorpsstraat fronte al n-ro 100) ĉirkaŭ la 19-a horo. La promeno estas agrabla kunesto sur normalaj vojoj bone alireblaj por ĉiuj. Poste ni havos trinkaĵon en la *Chalet* de la Parko mem.
donderdag 18 de juni : **Inloop informatie-avond omtrent de neutrale wereldtaal Esperanto** d.m.v. een compilatie van filmpjes voorgesteld door Simon Smits, lid van de Esperantogroep van Heide-Kalmthout. Iedereen welkom, inkom gratis, 1 consumptie gratis. Van 20.00 u.-21.30 u.
La lingvo Esperanto estas parolata ĉie en la mondo. Vi povas travivi tion helpe de kompilaĵo de filmetoj prezentotaj de Simon.

KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
www.esperanto-kortrijk.info
Maandelijkse bijeenkomst in erfgoedhuis, zaal Lessius, 1-ste verdiep, O.L.Vrouwstraat 45, Kortrijk (tel. 056 / 27 74 24) elke vierde dinsdag van de maand van 19 u.30 tot 21 u.30, niet tijdens juli en augustus. Indien de vierde dinsdag een feestdag is, dan op de derde dinsdag.
Contact vie e-mail piet.glorieux@gmail.com en esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN – Vespero 3000
http://www.esperanto.be/esperanto3000
De bijeenkomsten hebben plaats in het Cultureel Centrum "Romaanse Poort", Brusselse-straat 63 , 3000 Leuven, vanaf 19 u.30; de lezingen beginnen om 20 u.00
donderdag 7 mei (opgelet: eerste donderdag i.p.v. tweede): **algemene vergadering** of bij onvoldoende aanwezigen: daŭriga kurso - v**ervolmakingscursus**
donderdag 11 juni 2015: **voordracht in Esperanto** met nabespreking (thema volgt) of mogelijk **algemene ledenvergadering**. 19 u.30-22 u.30

OOSTENDE -La Konko
Elke maandag 14 u.00 - 16 u.00 : conversatienamiddag
Voorbereiding ILEI conferentie : 2de en 4de woensdag om 18 u.

PEER -limburga esperanto-Asocio
la kunvenoj okazos en la Kultura Centro de Peer je la 8-a vespere

TIENEN – La Hirundo
htttp://home.tiscali.be/la.hirundo/
Info: Bert Boon, merelhof 8, 3300 Tienen
Tel en Fax: 016-81 52 46, bert.boon@skynet.be
Pri la programo kosultu la retpaĝon bonvolu!